

Prvo desetletje programa EU Ustvarjalna Evropa

Kako uspešne so bile slovenske organizacije v 10 letih programa Ustvarjalna Evropa? V kratkem pregledu se skrivajo občudovanja vredni rezultati!

[Ustvarjalna Evropa](#) je krovni program EU za podporo kulturnim in ustvarjalnim sektorjem (KUS), zanj je v aktualnem obdobju 2021–2027 na voljo 2,44 milijarde evrov. S proračunom, ki je bistveno (za 80 odstotkov) višji v primerjavi s prejšnjim sedemletnim obdobjem, program spodbuja kulturno in jezikovno raznolikost, evropsko dediščino ter konkurenčnost teh sektorjev. Ključni poudarek programa predstavljajo ukrepi, s pomočjo katerih se ti sektorji lažje soočajo z izzivi in ki krepijo njihova prizadevanja za dvig odpornosti, hitrejšo digitalno preobrazbo, večji prispevek k varstvu okolja ter vključevanje in prizadevanje za enakost spolov.

Lani je minilo 10 let, odkar je Ustvarjalna Evropa pod eno streho združila prej ločena programa – Kultura in MEDIA za filmski in AV sektor – ter dodala še nov program, Medsektorski sklop, da bi spodbudila inovacije in sodelovanje med različnimi ustvarjalnimi področji. Poleg tega pa je v svoj portfelj dodala še sektor novičarskih medijev zaradi nujnosti zagotavljanja podpore neodvisnemu in pluralističnemu medijskemu okolju ter spodbujanja medijske pismenosti.

Ustvarjalna Evropa podpira umetniško in kulturno sodelovanje ter mobilnost na evropski ravni, s čimer spodbuja ustvarjanje novih evropskih del, njihovo kroženje na globalni ravni, podpira inovacije in krepí gospodarsko in socialno razsežnost evropskega kulturnega, avdiovizualnega sektorja in drugih ustvarjalnih sektorjev. Vpetost v mednarodno okolje in vzpostavljanje dolgoročnih mednarodnih partnerskih povezav je pomemben prispevek Ustvarjalne Evrope k trajnostnemu razvoju teh sektorjev – tudi v Sloveniji.

Uspehi Slovenije v številkah

Na [Motovili](#), kjer v okviru [Centra Ustvarjalna Evropa](#) spremljamo uspehe slovenskih organizacij, ki sodelujejo v programu, se zavedamo pomena tega vodilnega instrumenta Evropske unije tudi za slovensko kulturo in film. O kakšnih uspehih govorimo?

V obdobju 2014–2020 so slovenske organizacije v vlogi vodij evropskih projektov na razpisih Kultura, MEDIA in Medsektorski sklop skupaj pridobile **24,3 milijonov evrov podpore EU**, kar znaša skoraj **3,5 milijona evrov letno**. Zaradi načina vodenja evidence podeljenih podpor EU na strani Izvajalske agencije EACEA, ki je zadolžena za izvajanje razpisnih postopkov, žal nimamo na voljo podatkov o vrednosti podpore EU, ki so jo v tem obdobju prejele slovenske organizacije v vlogi projektnih partnerjev. Glede na vse podprte projekte s slovensko udeležbo lahko sklepamo, da je skupna višina pridobljenih sredstev EU za približno **300 projektov** (kar je neverjetna številka!), v katerih sodelujejo slovenske organizacije v vlogi vodij in partnerjev, še veliko večja.

Ustvarjalna Evropa 2014–2020

24,3 milijona evrov (tj. 3,5 milijona evrov letno) za **71 slovenskih organizacij** (vodje)!

- 19,4 milijona evrov za podprogram Kultura;
- 4,5 milijona evrov za podprogram MEDIA;
- 0,4 milijona evrov za Medsektorski sklop.

Trenutno smo sredi novega 7-letnega obdobja (2021–2027) in tudi rezultati za obdobje od 2021 do 2023 so za Slovenijo neverjetni. Samo v prvih treh letih je bilo na razpisih uspešnih **124 različnih slovenskih organizacij**, ki so za **167 projektov** skupaj pridobile izjemnih **17,3 milijona evrov** podpore EU, kar znaša skoraj **5,8 milijona evrov letno!**

Ustvarjalna Evropa 2021–2023

17,3 milijona evrov (tj. 5,8 milijona evrov letno) za **123 slovenskih organizacij** (vodje in partnerji)!

- 12,3 milijona evrov za podprogram Kultura;
- 4,1 milijona evrov za podprogram MEDIA;
- 0,9 milijona evrov za Medsektorski sklop.

Spremenjen sistem evidentiranja prejetih podpor EU v aktualnem obdobju omogoča večjo transparentnost podatkov, saj imamo na voljo natančen znesek podpore, ki jo prejme vsaka uspešna organizacija ne glede na njeno vlogo v projektu (tj. vodja ali partner v primeru, ko razpis zahteva sodelovanje mednarodnega konzorcija). Kljub pogojni primerljivosti podatkov za tekoče in predhodno programsko obdobje je jasno nakazan skok v pridobljeni podpori EU za Slovenijo na letni ravni ter rast števila uspešnih slovenskih organizacij.

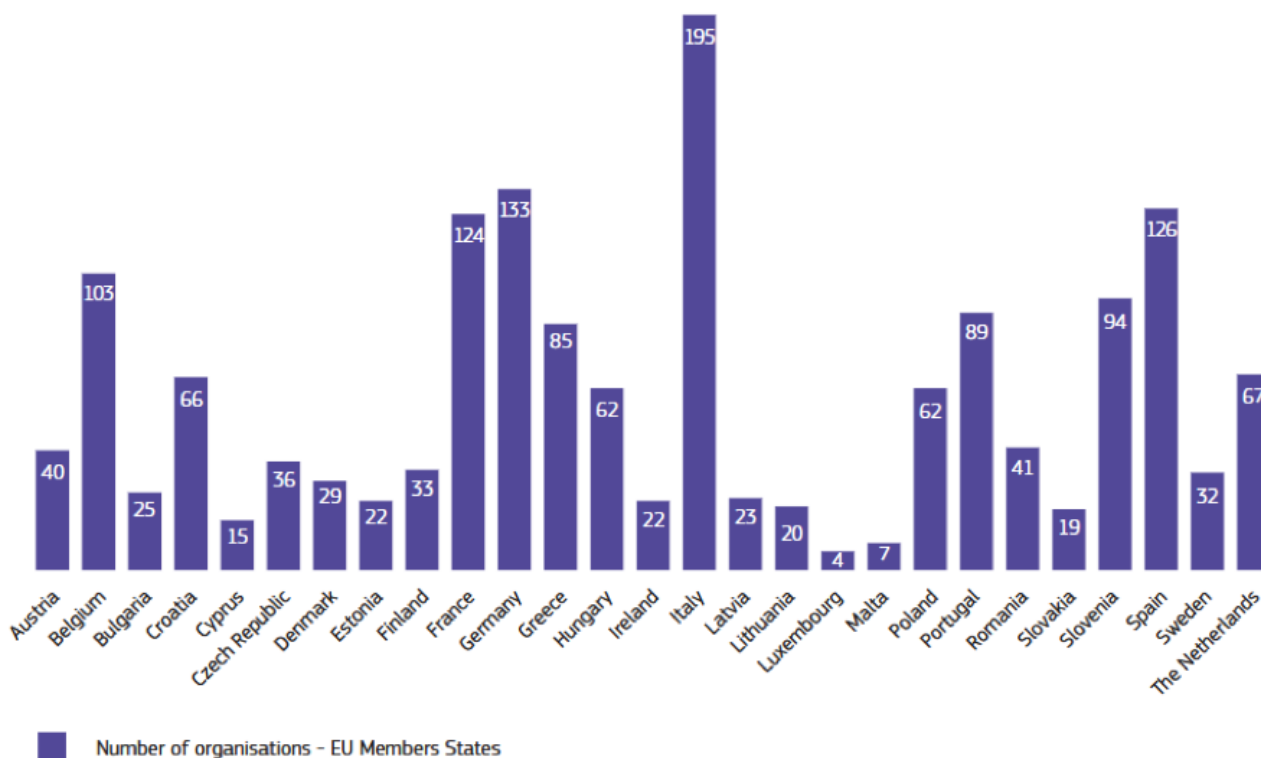
Če zanemarimo spremenjen sistem evidentiranja podeljenih podpor EU, lahko čez prst rečemo, da je slovenski kulturni in ustvarjalni sektor v prvih 10 letih Ustvarjalne Evrope pridobil **41,6 milijona evrov**, kar znaša dodatnih 4,2 milijona evrov letno za slovensko kulturo in film iz proračuna EU.

Uspehi Slovenije v mednarodnem kontekstu

V prvih treh letih aktualnega programa (2021–2023) so slovenske organizacije zastopane v dobri desetini (11,1 %) vseh podprtih projektov (1.501). Neverjetno uspešnost Slovenije potrjuje tudi »Poročilo o spremljanju« [\[1\]](#), ki ga je izdala Evropska komisija (EK, 2023) in predstavlja rezultate izvajanja Ustvarjalne Evrope v letih 2021 in 2022. Slovenija je postavljena ob bok vsem 40 evropskim državam, ki sodelujejo v Ustvarjalni Evropi.

V letih 2021 in 2022 so bila nepovratna sredstva dodeljena **3.860 organizacijam** (2.146 v sklopu Kultura, 1.452 v sklopu MEDIA in 262 v Medsektorskem sklopu), ki so prevzele vlogo koordinatorjev (vodij), partnerjev ali pridruženih partnerjev. Večino evropskega kulturnega in ustvarjalnega sektorja predstavljajo manjše organizacije, kar velja tudi za prejemnice podpore Ustvarjalna Evropa – tudi iz Slovenije. V podprogramu Kultura je bilo 73 % upravičencev malih organizacij (z 0–49 zaposlenimi), v podprogramu MEDIA je njihov delež še višji (89 %) in prav tako v Medsektorskem sklopu (80 % malih organizacij).

V sklopu Kultura predstavlja **nadnacionalno sodelovanje** jedro vseh ukrepov. V projektih se povezujejo organizacije iz različnih držav (običajno najmanj tri organizacije iz treh upravičenih držav) in sektorjev, različnih velikosti in vrst (nevladne organizacije, javne, zasebne). Na razpisih 2021 in 2022 je Slovenija s **94 organizacijami**, prejemnicami podpore EU, na neverjetnem **6. mestu** med 27 članicami EU, takoj za Italijo, Nemčijo, Španijo, Francijo in Belgijo!

SLIKA: Število organizacij, prejemnic podpore EU, glede na izvor (države članice EU – sklop Kultura)

Mednarodna mreženja v filmskem in AV sektorju

Pomemben preboj Slovenije na področju mednarodnega povezovanja in vodenja obsežnih partnerskih projektov kažejo tudi rezultati sklopa MEDIA za leti 2021 in 2022. Ti dosežki odražajo širši trend, ki ga spodbuja Ustvarjalna Evropa, in sicer intenzivnejše sodelovanje med mednarodnimi akterji, da se dosežejo večje sinergije in strateški vpliv na razvoj evropskega AV sektorja.

Zavod Otok s festivalom Kino Otok s podporo Ustvarjalne Evrope od leta 2022 uspešno vodi evropsko mrežo filmskih festivalov *Mladi selektorji za mlado filmsko občinstvo (Young4Film)*, ki povezuje festivale iz Hrvaške, Italije, Litve in Srbije. V projektu mladi aktivno sooblikujejo filmske programe, kar ne le osvežuje festivalskih vsebin, temveč tudi prispeva k strateškemu razvoju in krepitvi mladega občinstva – ključnega segmenta za prihodnost filmskega sektorja.

Društvo slovenskega animiranega filma (DSAF) utrjuje svoj mednarodni ugled kot pomemben spodbujevalec zmogljivosti evropskega AV sektorja. Kot vodja programa usposabljanja *CEE Animation Workshop* in partner projekta *CEE Animation Support Industry Programme*, v sodelovanju z organizacijami iz Češke, Poljske in Slovaške, DSAF s podporo MEDIA skrbi za dvig profesionalizacije in krepitev konkurenčnosti industrije animiranega filma v Srednji in Vzhodni Evropi.

Zavod Vertigo ostaja mednarodno najbolj propulzivna slovenska neodvisna produkcijska hiša. Leta 2022 je **Vertigo** pridobil podporo MEDIA za razvoj kar štirih novih slovenskih filmov v okviru zahtevnega razpisa za razvoj skupine projektov, na katerem so tradicionalno uspešnejši prijavitelji iz držav z večjo AV zmogljivostjo od Slovenije, poleg tega pa se je kot najbolj zaželen slovenski koproducent na mednarodnem AV trgu kot partner vključil v razvoj še štirih evropskih koprodukcij s podporo Ustvarjalne Evrope.

Evropske platforme

V zadnjem desetletju je bila Slovenija zelo uspešna tudi v sklopu Kultura, med večjimi uspehi pa velja izpostaviti uspehe na razpisu za evropske platforme, ki so namenjene večji prepoznavnosti uveljavljajočih se evropskih umetnikov in razvoju njihovih karier. Ustvarjalna Evropa je v obdobju 2021–2023 sofinancirala zgolj 16 tovrstnih platform, ki povezujejo področne organizacije iz vsaj 12 različnih držav. Kar dve med njimi sta pod vodstvom slovenskih organizacij.

Co-funded by
the European Union

Fakulteta za arhitekturo Univerze v Ljubljani vodi [evropsko arhitekturno platformo LINA](#), ki podpira mlade strokovnjake in povezuje 28 uglednih mednarodnih akterjev na področju arhitekture ter ta sektor usmerja k trajnostnim praksam.

Zavod Beletrina pa je na čelu platforme [Versopolis](#), ki ustvarja priložnosti za nove evropske pesnike, povezuje na stotine pesnikov in pesniških združenj po vsem svetu ter pod svojim okriljem združuje že 36 mednarodnih pesniških festivalov.

Partnerske povezave

Težko si predstavljamo, kako bi slovenska kultura in film lahko ustvarila toliko mednarodnih sodelovanj in partnerstev brez podpore Ustvarjalne Evrope. Večina ukrepov spodbuja mednarodno povezovanje in slovenske organizacije so samo v obdobju 2021–2023 ustvarile neverjetnih **743 partnerskih povezav z 39 različnimi državami**. Večino teh povezav so ustvarile organizacije, ki so prejele podporo za evropske projekte sodelovanja sklopa Kultura – kar 563 povezav z 38 različnimi državami. Med njimi sta najpogosteje zastopani sosedi Italija in Hrvaška (z več kot 50 povezavami), sledijo Španija (45), Belgija (40) in Nemčija (36), nato Srbija in presenetljivo Grčija (obe z več kot 30 povezavami s Slovenijo), za njima pa še vse druge države; edina, ki je ni na seznamu, je Lihtenštajn.

Pomembni dosežki Slovenije v okviru programa Ustvarjalna Evropa pričajo o njenem uspešnem vključevanju v evropske mreže in partnerstva ter okrepljeni kulturni in ustvarjalni prisotnosti v mednarodnem prostoru.

Viri

[1] European Commission, Directorate-General for Communications Networks, Content and Technology, *Creative Europe 2021-2022 : monitoring report*, Publications Office of the European Union, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2759/561008>

Pripravila Mateja Lazar, Motovila, december 2024.

Članek je izvorno nastal v okviru aktivnosti, ki jih zavod Motovila izvaja za projekt »Razvoj in nadgradnja informacijskih portalov Ministrstva za kulturo za prehod na platformo e-Kultura«, in je v angleščini objavljen na portalu [Culture.si](#). Projekt se izvaja na podlagi konzorcijske pogodbe za izvedbo javnega naročila, sklenjene med Društvom Ljudmila (vodja) in zavodom Motovila (partner), ter krovne pogodbe, ki jo je Društvo Ljudmila kot krovni izvajalec sklenilo z Ministrstvom za kulturo RS.

Projekt Vzpostavitev, zagon in optimizacija upravljanja z enotno informacijsko platformo e-KULTURA, financiran iz sredstev Mehanizma za okrevanje in odpornost (MOO), proračuna Evropske unije – NextGenerationEU, sklada NOO ter proračuna Republike Slovenije.